

KOMISJA
EUROPEJSKA

Strasburg, dnia 17.4.2018
COM(2018) 226 final

2018/0107 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**ustanawiająca zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli
prawnych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych**

{SWD(2018) 118 final} - {SWD(2018) 119 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Dostawcy usług online tacy jak podmioty świadczące usługi łączności elektronicznej lub portale społecznościowe, internetowe platformy handlowe i inni dostawcy usług hostingowych są ważną siłą napędową innowacji i wzrostu w gospodarce cyfrowej. Ułatwiają oni bezprecedensowy dostęp do informacji i pomagają indywidualnym użytkownikom komunikować się ze sobą. Wymienieni dostawcy usług łączą setki milionów użytkowników i dostarczają osobom fizycznym i przedsiębiorstwom innowacyjnych usług. Przynosi to istotne korzyści jednolitemu rynkowi cyfrowemu i zapewnia użytkownikom w całej Unii i poza nią dobrostan gospodarczy i społeczny. Rosnące znaczenie internetu i usług społeczeństwa informacyjno-komunikacyjnego w naszym życiu i społecznych interakcjach znajduje odzwierciedlenie w dynamicznym wzroście korzystania z tych usług. Mogą one być jednak wykorzystywane w niewłaściwych celach jako narzędzia służące do popełniania przestępstw, w tym poważnych przestępstw takich jak ataki terrorystyczne, lub ułatwiające ich popełnianie. Dana usługa lub aplikacja jest wówczas często jedynym miejscem, gdzie śledczy mogą wytropić sprawców przestępstwa i uzyskać dowody do wykorzystania w postępowaniu karnym.

Z uwagi na ponadgraniczny charakter internetu usługi takie mogą być świadczone w zasadzie z każdego miejsca na świecie i nie wymagają wcale istnienia fizycznej infrastruktury, ustanowienia struktury biznesowej lub zatrudnienia personelu w państwach członkowskich, w których usługi te są oferowane, czy też na całym rynku wewnętrznym. Oferowanie takich usług ponad granicami wspiera przede wszystkim unijną swobodą świadczenia usług.

Dostawców usług obecnych na rynku wewnętrznym można podzielić na trzy główne kategorie, są to: (1) dostawcy usług mający siedzibę w państwie członkowskim, oferujący usługi na terytorium wyłącznie tego państwa członkowskiego; (2) dostawcy usług mający siedzibę w państwie członkowskim, oferujący usługi w kilku państwach członkowskich; oraz (3) dostawcy usług mający siedzibę poza UE, oferujący usługi w jednym lub kilku państwach członkowskich UE, posiadający oddział w jednym lub więcej niż jednym z tych państw członkowskich lub nieposiadający takiego oddziału.

Wobec braku ogólnego wymogu zapewnienia przez dostawców usług fizycznej obecności na terytorium Unii państwa członkowskie podjęły na szczeblu krajowym działania w celu zapewnienia zgodności z krajowymi wymogami prawnymi, które uznają za kluczowe oraz z art. 3 ust. 4 dyrektywy 2000/31/WE w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego¹ (dyrektywa o handlu elektronicznym). Działania takie obejmują wymogi dostępu do dowodów lub innego rodzaju informacji, o które zwróciły się organy sądowe w sprawach karnych. Państwa członkowskie podejmują różne inicjatywy w tym zakresie. Obejmują one korzystanie z rozszerzonej właściwości w ramach działań śledczych² po obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego w danym państwie członkowskim dla niektórych dostawców usług oferujących swoje usługi w tym państwie. Przykładowo

¹ [Dyrektywa 2000/31/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

² Termin „właściwość w ramach działań śledczych” odnosi się do kompetencji organów śledczych do podejmowania środków o charakterze śledczym.

Republika Federalna Niemiec przyjęła niedawno ustawę o ściganiu przestępstw popełnianych w serwisach społecznościowych³, nakładającą na operatorów serwisów społecznościowych⁴ obowiązek wyznaczenia krajowego pełnomocnika do odbioru wezwań do udzielenia informacji pochodzących od organów ścigania. Ustawa przewiduje kary pieniężne w maksymalnej wysokości do 500 tysięcy euro za uchybienie obowiązkowi wyznaczenia pełnomocnika lub udostępniania przez osobę umocowaną do przyjmowania doręczeń żądanych informacji. Dyskusje nad wprowadzeniem podobnych środków toczą się obecnie we Włoszech⁵. Inne państwa członkowskie takie jak Belgia nie wymagają ustanawiania lokalnych przedstawicieli, lecz działając na podstawie krajowych przepisów proceduralnych, starają się ścigać naruszenia prawa krajowego bezpośrednio wobec operatorów działających za granicą⁶.

Państwa członkowskie stosują również szereg różnych łączników zapewniających im jurysdykcję wobec danego dostawcy usług, takich jak główna siedziba, miejsce oferowania usług, lokalizacja przechowywania danych lub kombinacja różnych czynników. Ponadto stosuje się różne mechanizmy współpracy i nieformalne porozumienia pomiędzy organami niektórych państw członkowskich i niektórych dostawców usług. Na potrzeby oceny skutków niektórzy więksi dostawcy usług oszacowali, że ponoszone przez nich roczne koszty zapewniania zgodności z krajowymi wymogami prawnymi są kilkumilionowe. Koszty zapewniania zgodności ze znacznie różniącymi się od siebie wymogami krajowymi, które są przypuszczalnie proporcjonalne do skali obecności na rynku, dla mniejszych dostawców usług mogą okazać się zaporowe.

Co do realizacji wniosków przesyłanych w związku z takimi różnymi wymogami, pomiędzy państwami członkowskimi istnieją różnice co do tego, czy dostawcy usług mają obowiązek współpracy czy nie. Jeżeli chodzi o stosowanie sankcji i środków w ramach postępowania przymuszającego w przypadkach niestosowania się do obowiązków, również pojawia się problem fragmentacji regulacji. Nawet bowiem wówczas gdy uda się nałożyć sankcję na danego dostawcę usług, problematyczne pozostaje przymuszenie go do udostępnienia danych.

Państwa członkowskie kilkakrotnie podnosiły ten kluczowy problem jako wymagający współdziałania:

- we wspólnym oświadczeniu unijnych ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz przedstawicieli instytucji UE w sprawie zamachów terrorystycznych, do których doszło w Brukseli 22 marca 2016 r.⁷, podkreślono potrzebę znalezienia w trybie priorytetowym sposobów, by zabezpieczać oraz szybciej i skuteczniej uzyskiwać dowody cyfrowe, intensyfikując współpracę z państwami trzecimi oraz z dostawcami usług działającymi na obszarze Europy, po to by poprawić zgodność z prawodawstwem UE i państw członkowskich.

³ http://www.bmjbv.de/DE/Themen/FokusThemen/NetzDG/NetzDG_node.html.

⁴ Ustawę stosuje się do „dostawców usług audiowizualnych, którzy w ramach działalności zarobkowej prowadzą platformy internetowe służące do wymiany każdego rodzaju treści z innymi użytkownikami lub publicznego rozpowszechniania takich treści (portale społecznościowe) (...) Ustawę stosuje się również do platform służących do indywidualnego komunikowania się lub do rozpowszechniania treści specjalnych.”

⁵ <http://www.publicpolicy.it/wp-content/uploads/2016/03/Relazione-Franco-Roberti-Dna.pdf>.

⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Antwerpii z dnia 15 listopada 2017 r. <http://www.lesoir.be/124825/article/2017-11-17/la-justice-belge-condamne-skype-payer-une-amende-de-30000-euros>.

⁷ [Wspólne oświadczenie unijnych ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz przedstawicieli instytucji UE w sprawie zamachów terrorystycznych, do których doszło w Brukseli 22 marca 2016 r.](#)

- W konkluzjach Rady przyjętych dnia 9 czerwca 2016 r.⁸ państwa członkowskie potwierdziły, że są zdecydowane działać na rzecz utrzymania rządów prawa w cyberprzestrzeni i wezwały Komisję do opracowania w trybie priorytetowym wspólnego unijnego podejścia dotyczącego usprawnienia wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych w cyberprzestrzeni.

Aby sprostać tym wyzwaniom, niezbędne jest przyjęcie dwojakiego rodzaju podejścia legislacyjnego. Niniejszy wniosek ustanawia przepisy prawa dotyczące przedstawicielstwa prawnego niektórych dostawców usług w UE do celów gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym. Ponadto niezbędne będzie przyjęcie na podstawie art. 82 ust. 1 TFUE instrumentu zapewniającego bezpośrednie doręczanie nakazów dostawcom usług w sytuacjach transgranicznych. Wyzwania, o których mowa, wymagają zatem przedstawienia tych dwóch wniosków jednocześnie. Należy mieć jednak na uwadze, że niniejszy wniosek przede wszystkim i w sposób jednoznaczny ma na celu zidentyfikowanie adresatów nakazów wydawanych przez władze państw członkowskich na potrzeby uzyskiwania od dostawców usług dowodów w sprawach karnych. Dlatego też niniejszy wniosek ma na celu wyeliminowanie niektórych utrudnień związanych z występowaniem do dostawców usług z wnioskami, oferując wspólne, ogólnounijne rozwiązanie w zakresie doręczania nakazów adresowanych do dostawców usług poprzez ustanowienie funkcji przedstawiciela prawnego. Eliminuje to potrzebę indywidualnego i nieskoordynowanego występowania z wnioskami na poziomie krajowym, wprowadzając jednocześnie pewność prawa na poziomie unijnym w tym zakresie. Właśnie dlatego niniejszy wniosek wprowadza dla państw członkowskich obowiązki służące zapewnieniu, aby dostawcy usług wyznaczyli uprawnionych pełnomocników prawnych, których zadaniem będzie wypełnianie nakazów sądowych i innych orzeczeń w imieniu tych dostawców usług.

Ponadto takie zharmonizowane podejście stwarza równe warunki konkurencji dla wszystkich przedsiębiorstw w UE oferujących usługi tego samego rodzaju, niezależnie od tego, gdzie zostały utworzone lub skąd prowadzą działalność, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady kraju pochodzenia, o której mowa w art. 3 dyrektywy o handlu elektronicznym. Zasadę tę stosuje się wyłącznie do dostawców usług świadczących usługi społeczeństwa informacyjnego mających siedzibę w UE, poza tym istnieje od niej szereg wyjątków i możliwych zwolnień z jej stosowania. Zharmonizowane na szczeblu UE przepisy nie tylko są niezbędne, aby wyeliminować przeszkody w świadczeniu usług i zapewnić lepsze funkcjonowanie rynku wewnętrznego, lecz również aby zapewnić w Unii bardziej spójne podejście do zagadnień prawa karnego. Należy również stworzyć równe warunki działania w zakresie innych podstawowych założeń funkcjonowania rynku wewnętrznego, tj. ochrony praw podstawowych obywateli oraz poszanowania suwerenności i władzy publicznej, jeżeli chodzi o skuteczne wdrażanie i egzekwowanie krajowych i europejskich przepisów prawa.

- **Spójność z unijnymi ramami prawnymi obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

W niektórych aktach prawnych UE stosowanych w określonych dziedzinach ustanowiono już obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego przez dostawców usług, którzy nie posiadają jednostki organizacyjnej w UE, ale oferują usługi na terytorium UE. Chodzi tutaj przykładowo o ogólne rozporządzenie o ochronie danych (UE) 2016/679 (art. 27)⁹ oraz

⁸ [Konkluzje Rady Unii Europejskiej o usprawnieniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych w cyberprzestrzeni, ST9579/16.](#)

⁹ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/679](#) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

dyrektywę (UE) 2016/1148 w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (art. 18)¹⁰. Również wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie prywatności elektronicznej zawiera taki obowiązek (art. 3)¹¹.

Jak wskazano powyżej, niniejszy wniosek jest spójny z dyrektywą o handlu elektronicznym oraz w szczególności z zasadą kraju pochodzenia ustanowioną w art. 3 dyrektywy. Wniosek ten pozostaje bez wpływu na przepisy tej dyrektywy, w tym na wymogi dotyczące przekazywania informacji określone w art. 5.

- **Streszczenie przedłożonej dyrektywy (w jaki sposób ulepsza ona obowiązujące ramy)**

Obecnie mamy do czynienia ze zróżnicowanym podejściem państw członkowskich do nakładania obowiązków na dostawców usług, zwłaszcza w kontekście postępowań karnych. Można mówić o fragmentacji rozwiązań w szczególności w odniesieniu do dowodów elektronicznych, ponieważ niektórzy dostawcy usług przechowują informacje, które mogą okazać się istotne na potrzeby prowadzenia postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawach karnych. Fragmentacja ta stwarza stan niepewności prawa dla zainteresowanych, bowiem mogą oni podlegać różnym, niekiedy sprzecznym ze sobą obowiązkom i systemom sankcji w tym względzie, w zależności od tego, czy świadczą oni swe usługi na poziomie krajowym, transgranicznie wewnątrz Unii czy spoza Unii. Aby ograniczyć przeszkody w swobodnym świadczeniu usług, niniejsza dyrektywa ustanawia dla dostawców usług obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego w Unii, którego zadaniem będzie odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie decyzji organów krajowych wydawanych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych. Ograniczenie tych przeszkód zapewniłoby lepsze funkcjonowanie rynku wewnętrznego w sposób zgodny z rozwojem wspólnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego ciążyący na wszystkich dostawcach usług prowadzących działalność w Unii dałby pewność, że w każdym przypadku wiadomo, kto jest adresatem nakazu wydanego w celu uzyskania dowodów na potrzeby postępowania karnego. To ułatwiłoby z kolei dostawcom usług stosowanie się do tych nakazów, ponieważ przedstawiciel prawny ponosiłby odpowiedzialność za odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie tych nakazów w imieniu dostawcy usług.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Wspieranie działań w tym obszarze ma swoją podstawę prawną w art. 53 i 62 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, które przewidują możliwość przyjmowania środków służących koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia usług.

¹⁰ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/1148](#) z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1).

¹¹ [Wniosek dotyczący rozporządzenia](#) Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poszanowania życia prywatnego oraz ochrony danych osobowych w łączności elektronicznej i uchylającego dyrektywę 2002/58/WE (rozporządzenie w sprawie prywatności i łączności elektronicznej), COM(2017) 10 final.

W tym kontekście, jak wyjaśniono powyżej, obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego w Unii przyczyniłyby się w szczególności do wyeliminowania przeszkód w korzystaniu ze swobody świadczenia usług, o której mowa w art. 56 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

- **Wybór instrumentu**

Zgodnie z art. 53 i 62 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Komisja może przedstawiać wnioski w sprawie dyrektyw i wydawać instrumenty niewiążące takie jak zalecenia. Z uwagi na konieczność zagwarantowania pewności prawa oraz wyeliminowania przeszkód dla swobodnego świadczenia usług, czego nie można osiągnąć za pomocą instrumentu niewiążącego, zdecydowano o nadaniu niniejszemu aktowi prawnemu formy dyrektywy.

- **Pomocniczość**

Zakres podmiotowy niniejszego wniosku obejmuje dostawców usług świadczących usługi w UE, niezależnie od miejsca ich siedziby, która może znajdować się w UE lub poza UE. W braku wspólnego podejścia UE nieskoordynowane krajowe przepisy prawa dotyczące odbierania, przestrzegania lub wykonywania decyzji wydawanych w celu uzyskania dowodów na potrzeby postępowania karnego mają tendencję do ulegania rozdrobnieniu, tworząc na poziomie krajowym mozaikę różnych i potencjalnie sprzecznych obowiązków adresowanych do dostawców usług działających na kilku rynkach. Sytuacja ta powoduje utrudnienia w świadczeniu usług w całej UE. Biorąc pod uwagę różnorodność krajowych rozwiązań prawnych oraz bardzo znaczną liczbę zainteresowanych podmiotów, należy stwierdzić, że uregulowanie tej problematyki na poziomie unijnym jest najbardziej odpowiednim sposobem wyeliminowania zidentyfikowanych utrudnień.

- **Proporcjonalność**

Wniosek ma na celu przedstawienie zharmonizowanego podejścia służącego usunięciu zarówno zastanych, jak i nowych przeszkód w świadczeniu usług w zakresie wydawania, odbierania, przestrzegania lub wykonywania decyzji wydawanych w celu uzyskania dowodów na potrzeby postępowania karnego. Przyjęte podejście należy uznać za proporcjonalne w stosunku do ustanowionych obciążeń. Mając na względzie coraz większy zasięg i znaczenie usług społeczeństwa informacyjnego, można rozważyć kilka wariantów pozwalających na wyeliminowanie istniejących przeszkód. Jedną z rozważanych możliwości, którą szczegółowo omówiono w dołączonej do wniosku ustawodawczego ocenie skutków,¹² jest obowiązkowe ustanowienie przedstawiciela prawnego w przypadku niektórych dostawców usług działających w UE. Opcja ta służy zapewnieniu w krajowych porządkach prawnych skutecznego mechanizmu, który nie powoduje zarazem dla dostawców usług nadmiernych obciążeń.

Obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego stanowi większe obciążenie dla spółek nieposiadających siedziby w UE, ponieważ nie mogłyby one wykorzystać swej wypracowanej w UE pozycji korporacyjnej. Z drugiej strony takim przedstawicielem prawnym mogłaby być osoba trzecia i to dla kilku dostawców usług wspólnie. W szczególności odnosi się to do

¹² Dokument roboczy służb Komisji – ocena skutków towarzysząca wnioskowi dotyczącemu rozporządzenia w sprawie europejskich nakazów przedstawienia i zabezpieczenia dowodów elektronicznych w sprawach karnych oraz wnioskowi dotyczącemu dyrektywy ustanawiającej zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów w postępowaniach karnych, SWD(2018) 118.

małych i średnich przedsiębiorstw („MŚP”). Przedstawiciel prawny mógłby wykonywać różne funkcje (np. obok tych określonych w niniejszym instrumencie mógłby on dodatkowo realizować zadania wynikające z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych lub w związku z ochroną prywatności elektronicznej). Wniosek znajdzie zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do tych MŚP, które oferują swoje usługi w UE. Nie obejmuje on natomiast tych podmiotów, które w sposób nieregularny przetwarzają dane w UE.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

• Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Przez ponad półtora roku Komisja prowadziła konsultacje ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby zidentyfikować problemy i potencjalne rozwiązania, w tym możliwości usprawnienia kanałów interakcji pomiędzy organami i dostawcami usług. Konsultacje prowadzono za pomocą ankiet skierowanych zarówno do obywateli, jak i do odbiorców docelowych, którymi były właściwe organy publiczne. Ponadto organizowano posiedzenia grup eksperckich służące omówieniu potencjalnych skutków ustanowienia regulacji na poziomie UE. Opinie na temat niniejszej inicjatywy zbierano również podczas konferencji poświęconych dostępowi do dowodów cyfrowych w kontekście transgranicznym.

Badanie ankietowe skierowane do grupy docelowej organów administracji publicznej państw członkowskich wykazało, że wspólnego podejścia w odniesieniu do transgranicznego dostępu do dowodów cyfrowych nie ma, jako że każde państwo członkowskie kieruje się swoją krajową praktyką. Dostawcy usług również różnie reagują na wnioski pochodzące od zagranicznych organów ścigania, przez co czas oczekiwania na odpowiedź jest różny w zależności od państwa członkowskiego. Powoduje to niepewność prawa dla wszystkich zainteresowanych stron.

Przez cały okres prowadzenia konsultacji dostawcy usług i niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego zwracali uwagę na potrzebę zagwarantowania, w bezpośredniej współpracy z organami publicznymi, pewności prawnej oraz uniknięcia kolizji regulacji prawnych. Wśród kluczowych kwestii problemowych wskazanych przez organy publiczne znalazły się brak niezawodnej współpracy z dostawcami usług, brak przejrzystości oraz niepewność prawa co do jurysdykcji w zakresie czynności prowadzonych w ramach postępowania przygotowawczego. Niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego uznały, że uregulowanie tego obszaru na poziomie UE jest niepożądane i opowiedziały się za ograniczeniem działań UE do ulepszenia procedur udzielania wzajemnej pomocy prawnej, co będzie realizowane równocześnie.

• Ocena skutków

Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię w sprawie oceny skutków¹³ i przedstawiła szereg różnych zaleceń dotyczących usprawnień¹⁴. W następstwie wydania tej

¹³ Dokument roboczy służb Komisji – ocena skutków towarzysząca wnioskowi dotyczącemu rozporządzenia w sprawie europejskich nakazów przedstawienia i zabezpieczenia dowodów elektronicznych w sprawach karnych oraz wnioskowi dotyczącemu dyrektywy ustanawiającej zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów w postępowaniach karnych, SWD(2018) 118.

¹⁴ Komisja Europejska, Rada ds. Kontroli Regulacyjnej – opinia w sprawie oceny skutków – wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie europejskich nakazów przedstawienia i zabezpieczenia dowodów elektronicznych w sprawach karnych oraz wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej

opinii w ocenie skutków wprowadzono zmiany, aby podjąć dalsze dyskusje nad kwestiami ochrony praw podstawowych w kontekście transgranicznej wymiany danych, w szczególności w odniesieniu do powiązań pomiędzy różnymi środkami stanowiącymi część preferowanego rozwiązania. Ocena została również zmieniona, aby lepiej odzwierciedlała opinie zainteresowanych podmiotów i państw członkowskich oraz sposób ich uwzględnienia. Ponadto zmodyfikowano kontekst polityczny, aby uwzględnić dodatkowe odniesienia do różnych kwestii, takich jak dyskusje w grupach eksperckich, które przyczyniły się do ukształtowania niniejszej inicjatywy. Dookreślono komplementarność pomiędzy różnymi środkami pod względem zakresu, czasu i treści, jak również zaktualizowano scenariusz odniesienia, tak aby lepiej odzwierciedlić prawdopodobne nowe trendy w tym obszarze, których należy oczekiwać niezależnie od przyjęcia proponowanych środków. Ponadto dodano schematy, aby lepiej zobrazować procesy działań w ramach wymiany danych.

Obok scenariusza odniesienia pod uwagę wzięto cztery główne warianty strategiczne (wariant O): Ustanowienie szeregu środków praktycznych służących ulepszeniu procedur współpracy sądowej i bezpośredniej współpracy organów publicznych i dostawców usług (wariant A: nielegislacyjny); wariant łączący środki praktyczne przewidziane w wariantcie A wraz z rozwiązaniami międzynarodowymi (wariant B: legislacyjny); wariant łączący wymienione środki przewidziane w wariantcie B i europejski nakaz wydania dowodów oraz środek ułatwiający dostęp do baz danych (wariant C: legislacyjny); oraz wariant łączący wszystkie wymienione środki przewidziane w wariantcie C i uregulowanie bezpośredniego dostępu do zdalnie archiwizowanych danych (wariant D: legislacyjny). W ocenie skutków określono również potrzebę wyznaczenia przez dostawcę oferującego usługi w UE przedstawiciela prawnego w Unii. Potrzeba ta została uwzględniona zarówno w wariantcie C, jak i D.

Ocena skutków ujawniła, że warianty obejmujące wyznaczenie przedstawiciela prawnego (C i D) stanowiłyby wyraźną wartość dodaną w porównaniu z zastosowaniem pozostałych wariantów. Choć dostawcy usług w perspektywie krótkoterminowej musieliby ponieść dodatkowe koszty związane z wyznaczeniem swoich przedstawicieli prawnych, zharmonizowane na poziomie UE ramy prawne powinny przyczynić się do zmniejszenia obciążeń dla tych dostawców usług, którzy już teraz dobrowolnie odpowiadają na wnioski organów ścigania o udostępnienie danych. Otrzymane dane organy te muszą oceniać zgodnie z różnymi przepisami prawa wszystkich państw członkowskich. Model ceny nabycia lub kosztu wytworzenia opracowany i zweryfikowany we współpracy z zainteresowanymi dostawcami usług wykazał, że dzięki niniejszej inicjatywie w perspektywie średnio- i długoterminowej udałooby się wygenerować znaczące oszczędności oraz usunąć przeszkody w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. Ponadto pozytywny wpływ na MŚP miałyby również zagwarantowanie pewności prawnej i standaryzacja procedur, ponieważ dzięki temu udałooby się zmniejszyć administracyjne obciążenia. W ujęciu ogólnym niniejsza inicjatywa ma również przynieść im oszczędności.

- **Prawa podstawowe**

Obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego służyć ma wyeliminowaniu przeszkód i tym samym ułatwieniu korzystania ze swobody świadczenia usług. W szczególności wnioski umożliwia dostawcom usług mającym siedzibę na terytorium Unii ustanowienie istniejącego oddziału swym przedstawicielem prawnym, z wyjątkiem sytuacji, gdy oddział ten znajduje się w państwie członkowskim nieuczestniczącym w stosowaniu instrumentów

zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów w postępowaniach karnych, SEC(2018) 199.

współpracy sądowej przyjętych zgodnie z tytułem V Traktatu. Wyjątek ten ma obejmować szczególny kontekst wynikający z tytułu V Traktatu, który wymaga uwzględnienia.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek ustawodawczy pozostaje bez wpływu na budżet Unii.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Niniejsza dyrektywa wymaga wdrożenia przez państwa członkowskie. Komisja będzie wspierać ten proces wdrożenia i utworzy w tym celu komitet kontaktowy, aby zapewnić zharmonizowane i spójne wdrożenie dyrektywy oraz uniknąć konieczności stosowania różnych systemów wobec dostawców usług. W razie potrzeby Komisja wyda wytyczne adresowane do dostawców usług. Najpóźniej po upływie 5 lat od rozpoczęcia stosowania dyrektywy Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania dyrektywy w oparciu o szczegółowy przegląd jej funkcjonowania. W razie potrzeby do sprawozdania załączone zostaną wnioski w sprawie wprowadzenia zmian w niniejszej dyrektywie.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Artykuł 1 Przedmiot i zakres stosowania

W art. 1 określono zakres zastosowania dyrektywy, która ustanawia przepisy regulujące funkcje przedstawiciela prawnego w Unii niektórych dostawców usług do celów gromadzenia dowodów w postępowaniach karnych.

Obowiązki nałożone na dostawców usług mogą przybierać różne formy. Przykładowo może to być odbieranie ze skutkiem prawnym nakazów wydawanych przez prokuratorów lub sędziów w postępowaniach karnych, dostarczanie danych w ramach tych postępowań karnych, podejmowanie określonych środków w celu zabezpieczenia danych na potrzeby postępowań karnych lub występowanie w postępowaniach służących wyegzekwowaniu obowiązków w przypadkach naruszeń. Ze względu na swoje polityki handlowe i geograficzne dostawcy usług mogą mieć trudności z realizacją różnych i wydawanych w coraz większej liczbie wniosków. Z drugiej strony właściwe organy muszą wiedzieć, do kogo należy występować o udostępnienie danych w przypadku dostawcy usług posiadającego siedzibę w Unii lub oferującego na jej terytorium swoje usługi oraz w jaki sposób tego dokonać.

Na podstawie niniejszej dyrektywy państwa członkowskie nie będą nakładać na dostawców usług dodatkowych obowiązków oprócz obowiązków wynikających z tej dyrektywy. Przykładowo dotyczy to obowiązku ustanowienia przedstawiciela prawnego działającego tylko w granicach danego państwa członkowskiego zamiast na terytorium całej Unii tam, gdzie oferują oni swoje usługi.

Zharmonizowane przepisy dotyczące ustanawiania przedstawiciela prawnego nie powinny ograniczać uprawnień przyznanych organom właściwym zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym w zakresie występowania z wnioskami do dostawców usług posiadających siedzibę w państwie członkowskim danego organu. W takich przypadkach, jeżeli organ krajowy postanowi wystąpić z nakazem bezpośrednio do oddziału dostawcy usług, określona w niniejszej dyrektywie odpowiedzialność przedstawiciela prawnego nie ma zastosowania.

Artykuł 2 – definicje

W art. 2 zawarto definicje mające zastosowanie w ramach niniejszego instrumentu.

Przedstawicielem. prawnym może być zarówno osoba prawna, jak i osoba fizyczna wyznaczona przez dostawcę usług, która występuje w jego imieniu w sprawach dotyczących wykonywania wszelkich decyzji wydanych przez właściwe organy śledcze i organy sądowe na potrzeby zgromadzenia dowodów w postępowaniu karnym. Dostawcy usług powinni mieć możliwość wyznaczenia swojego oddziału w danym państwie członkowskim, w tym swojej siedziby głównej jako przedstawiciela prawnego, jak również wyznaczenia kilku przedstawicieli prawnych.

Następujące kategorie dostawców usług objęte są zakresem dyrektywy: podmioty świadczące usługi łączności elektronicznej, dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego przechowujący dane w ramach usług świadczonych na rzecz użytkownika, w tym portale społecznościowe, internetowe platformy handlowe i inni dostawcy usług hostingowych oraz dostawcy usług nadawania nazw i numerów w internecie.

Swoim zakresem niniejsza dyrektywa obejmuje podmioty świadczące usługi łączności elektronicznej w rozumieniu [dyrektywy ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej]. Dostawcy tradycyjnych usług telekomunikacyjnych, konsumenci i przedsiębiorstwa w coraz większym stopniu zamiast tradycyjnych usług łączności wykorzystują nowe, internetowe usługi umożliwiające komunikację międzyludzką, takie jak usługi telefonii internetowej (VoIP), komunikatory internetowe i usługi poczty elektronicznej. Dlatego też dostawcy ci, wraz z portalami społecznościowymi takimi jak Twitter i Facebook, które umożliwiają użytkownikom dzielenie się treściami, objęci są zakresem niniejszego wniosku.

W wielu przypadkach danych nie przechowuje się już na urządzeniu użytkownika, lecz udostępnia w infrastrukturze opartej na technologii przetwarzania w chmurze, pozwalającej w zasadzie na dostęp z każdego miejsca. Dostawcy usług nie muszą mieć siedziby ani serwerów w każdym państwie. Świadcząc swoje usługi, korzystają oni raczej z systemów scentralizowanych. Aby uwzględnić tę tendencję, definicja obejmuje usługi przetwarzania w chmurze dostarczające licznych zasobów obliczeniowych takich jak sieci, serwery lub inna infrastruktura, przechowywanie, aplikacje i usługi umożliwiające przechowywanie danych w różnych celach. Instrument ten stosuje się również do cyfrowych platform handlowych umożliwiających konsumentom lub przedsiębiorcom zawieranie umów sprzedaży lub umów o świadczenie usług online z innymi przedsiębiorcami. Takie transakcje zawiera się na stronie internetowej platformy handlowej lub na stronie internetowej przedsiębiorcy, która wykorzystuje usługi obliczeniowe dostarczane przez internetową platformę handlową. Dlatego też ta platforma handlowa zazwyczaj będzie znajdować się w posiadaniu dowodów elektronicznych, które mogą okazać się niezbędne na potrzeby postępowania karnego.

Wniosek nie obejmuje natomiast usług, w odniesieniu do których przechowywanie danych nie jest komponentem definiującym. Choć większość usług świadczonych dziś przez dostawców obejmuje przechowywanie w jakiś sposób danych, w szczególności wówczas, gdy mogą być one świadczone online na odległość, świadczy się również usługi, dla których przechowywanie danych nie jest głównym elementem charakterystycznym, a zatem ma jedynie znaczenie wtórne. Chodzi tu o usługi prawne, architektoniczne, inżynierskie i księgowe świadczone online na odległość.

Dane przechowywane przez dostawców usług dla infrastruktury internetowej, takich jak rejestratory i rejestry nazwy domeny oraz dostawcy usług ochrony danych i usług proxy lub przez regionalne rejestry internetowe adresów IP mogą okazać się przydatne na potrzeby postępowań karnych, ponieważ mogą dostarczać śladów pozwalających na zidentyfikowanie osoby fizycznej lub innego podmiotu potencjalnie zaangażowanego w działalność przestępczą.

W celu określenia, czy wskazani dostawcy usług objęci są zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, powinno występować wystarczająco silne powiązanie pomiędzy danym dostawcą a Unią. W tym zakresie należałoby ocenić, czy dany dostawca usług umożliwia osobom fizycznym i prawnym w Unii korzystanie z jego usług. Sama dostępność usługi (która mogłaby również wynikać z dostępności strony internetowej dostawcy usług lub pośrednika lub adresu poczty elektronicznej i innych danych kontaktowych) nie powinna być wystarczającym warunkiem stosowania niniejszej dyrektywy. Dlatego każdorazowo konieczne jest stwierdzenie, że zachodzi ścisły związek z Unią. Taki ścisły związek z pewnością istniałby w przypadku dostawcy usług posiadającego oddział w Unii. Jeżeli dany dostawca usług nie ma oddziału w Unii, występowanie ścisłego związku z Unią należałoby badać pod kątem istnienia znaczącej liczby użytkowników w jednym lub większej liczbie państw członkowskich lub kierowania działalności do jednego lub większej liczby państw członkowskich. To, czy działalność jest kierowana do jednego lub większej liczby państw członkowskich, można ustalić na podstawie wszelkich istotnych okoliczności, w tym takich czynników jak stosowanie języka lub posługiwanie się walutą danego państwa członkowskiego lub możliwość składania zamówień na towary lub usługi. Kierowanie działalności do któregoś z państw członkowskich może również wynikać z dostępności aplikacji w danym krajowym sklepie z aplikacjami, z obecności reklam na rynku lokalnym lub z posługiwania się w reklamach językiem stosowanym w tym państwie członkowskim, z wykorzystywania informacji uzyskanych w ramach prowadzonej działalności, które pochodzą od osób z państw członkowskich lub z zarządzania relacjami z klientem polegającego np. na świadczeniu usług w języku powszechnie używanym w tym państwie członkowskim. Należy przyjąć, że ścisły związek zachodzi również wówczas, gdy dostawca usług kieruje swoją działalność do jednego lub większej liczby państw członkowskich w rozumieniu art. 17 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 1215/2012 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

Artykuł 3 Przedstawiciel prawny

W art. 3 ust. 1 i 2 wprowadzono obowiązek wyznaczenia przez dostawców usług świadczących usługi na terytorium Unii przedstawiciela prawnego w Unii. Dostawcy usług powinni mieć co do zasady swobodę wyboru, w którym państwie członkowskim wyznaczają swojego przedstawiciela prawnego. Zgodnie z art. 1 ust. 2 państwa członkowskie nie mogą ograniczać tej swobody wyboru, np. ustanawiając obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego na swoim terytorium. W art. 3 ust. 1–3 ustanowiono jednak pewne ograniczenia co do tej swobody wyboru przysługującej dostawcom usług, postanawiając, że przedstawiciela prawnego należy wyznaczyć w tym państwie członkowskim, w którym dostawca usług świadczy usługi lub ma siedzibę. Ograniczenie to zakłada, że pomiędzy dostawcą usługi a państwem członkowskim, w którym przedstawiciel prawny zostanie wyznaczony, istnieje wcześniejsze powiązanie. Chodzi o ograniczenie możliwości wyboru przez dostawcę usług danego państwa członkowskiego motywowanego przesłankami sprzecznymi z celami, którym służy niniejsza dyrektywa, np. na podstawie wysokości kar obowiązujących w danym państwie członkowskim. W art. 3 ust. 1–3 określono również, które państwa członkowskie zobligowane są do nałożenia na dostawców usług obowiązku wyznaczenia przedstawiciela prawnego.

Art. 3 ust. 1 stosuje się do dostawców usług posiadających siedzibę w Unii. Są one obowiązane wyznaczyć co najmniej jednego przedstawiciela prawnego w Unii w państwie członkowskim, w którym oferują swoje usługi lub mają siedzibę. Do nałożenia tego obowiązku zobligowane są państwa członkowskie, w których dostawcy usług mają siedzibę.

Art. 3 ust. 2 stosuje się do dostawców usług nieposiadających siedziby w Unii. Jeżeli chodzi o tych dostawców, powinni oni wyznaczyć przedstawiciela prawnego w jednym z państw

członkowskich, w którym oferują swoje usługi. Do nałożenia tego obowiązku zobligowane są państwa członkowskie, w których dostawcy oferują swoje usługi.

Art. 3 ust. 3 stosuje się w obu sytuacjach objętych art. 3 ust. 1 i 3 ust. 2. Ustanawia on dodatkowe wymogi w celu rozwiązania problemu współstosowania instrumentu rynku wewnętrznego i instrumentów współpracy sądowej przyjętych na mocy tytułu V Traktatu. Przedstawiciel prawny wyznaczony w państwie członkowskim nieuczestniczącym w danym instrumencie współpracy sądowej nie mógłby w pełni realizować swoich obowiązków, ponieważ nie można byłoby zwrócić się do niego z nakazem wydanym na podstawie tego instrumentu. To właśnie dlatego w art. 3 ust. 3 zawarto wymóg, aby dostawcy usług oferujący usługi w państwach członkowskich uczestniczących w takich instrumentach wyznaczyli w jednym z nich przedstawiciela prawnego. Dostawca usług ustanawiający przedstawiciela prawnego w państwie członkowskim uczestniczącym w instrumencie współpracy sądowej przyjętym na mocy tytułu V Traktatu realizowałby swoje obowiązki zarówno na podstawie ust. 1 lub 2, w zależności od sytuacji, jak i na podstawie ust. 3. Natomiast dostawca usług ustanawiający przedstawiciela prawnego w państwie członkowskim nieuczestniczącym w instrumencie współpracy sądowej przyjętym na mocy tytułu V Traktatu realizowałby swoje obowiązki tak samo na podstawie ust. 1 lub 2, lecz w celu zrealizowania swego obowiązku na podstawie ust. 3 musiałby wyznaczyć kolejnego przedstawiciela prawnego w jednym z państw członkowskich uczestniczących w instrumencie współpracy sądowej przyjętym na mocy tytułu V Traktatu. Ustanowienie tego obowiązku należy do państw członkowskich uczestniczących w danym instrumencie, jeżeli dostawca usług oferuje w nich swoje usługi.

Ze względu na „zmienną geometrię” w obszarze prawa karnego, nieuczestniczenie Danii w środkach unijnych przyjętych na mocy tytułu V Traktatu oraz prawo Wielkiej Brytanii i Irlandii do skorzystania z klauzuli opt-in, w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi stosuje się obecnie różne instrumenty dotyczące gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym. Do instrumentów tych należą m.in. dyrektywa o europejskim nakazie dochodzeniowym i Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej z 2000 r. Ten wielopłaszczyznowy reżim prawny zostanie uzupełniony o europejski nakaz wydania dowodów. Mamy zatem do czynienia z kompleksowością rozwiązań prawnych, która prawdopodobnie przyczyni się do wzrostu ryzyka, że państwa członkowskie uczestniczące w rozporządzeniu w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów będą przyjmowały nieskoordynowane środki krajowe, które z kolei przyczynią się do jeszcze większej fragmentacji regulacji prawnych i niepewności prawa dla wszystkich zainteresowanych stron. Dlatego właśnie wszystkie państwa członkowskie należy zobowiązać do zapewnienia, aby dostawcy usług, którzy nie mają siedziby na terytorium Unii, lecz oferują swoje usługi w Unii wyznaczyli przedstawiciela prawnego, do którego bezpośrednio można byłoby występować z wnioskami w sprawach transgranicznych oraz z wnioskami wydanymi na podstawie współpracy sądowej organów wymiaru sprawiedliwości. Ponadto, aby uniknąć ryzyka osłabienia skuteczności instrumentów UE przyjętych na mocy tytułu V, rozdział 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczących gromadzenia dowodów w sprawach karnych, w których uczestniczą tylko niektóre państwa członkowskie, należy wyznaczyć przedstawiciela prawnego w jednym z tych państw członkowskich uczestniczących w tych instrumentach prawnych.

Na warunkach określonych w niniejszej dyrektywie dostawca usług powinien mieć swobodę wyznaczenia jednego ze swoich oddziałów na terytorium Unii, w tym również swojej siedziby głównej jako swojego przedstawiciela prawnego.

Art. 3 ust. 6 wyraźnie stanowi, że obowiązkiem państw członkowskich jest zapewnienie, aby ich w prawie krajowym została uregulowana odpowiedzialność prawna wyznaczonego przedstawiciela prawnego za nieprzestrzeganie przepisów, bez uszczerbku dla

odpowiedzialności samego dostawcy usług z tego tytułu. Dostawcy usług nie powinni móc skutecznie podnosić, że nie ponoszą odpowiedzialności np. za nieprzestrzeganie przepisów przez ich przedstawiciela prawnego. Nie mogą oni również uwolnić się od odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów wskutek braku procedur wewnętrznych lub ich nieefektywności, ponieważ do nich należy zapewnienie niezbędnych zasobów i uprawnień gwarantujących realizację nakazów i decyzji organów krajowych. Przedstawiciel prawny również nie może uwolnić się od tej odpowiedzialności, twierdząc np., że nie jest uprawniony do dostarczania danych.

Artykuł 4 Powiadamianie i języki

W art. 4 zobligowano państwa członkowskie do zapewnienia, aby dostawcy usług wyznaczyli jednego lub większą liczbę przedstawicieli prawnych oraz podali ich dane kontaktowe.

Powiadomienie powinno również zawierać informacje języku lub językach, w których można zwracać się do dostawcy usług. W braku wskazania języka, stosowany będzie język urzędowy państwa członkowskiego, w którym przedstawiciel prawny ma siedzibę. Jeżeli w danym państwie członkowskim obowiązuje kilka języków urzędowych, do dostawcy usług należy wybór jednego lub większej liczby z nich. Ponadto dostawcy usług będą mogli wybrać dodatkowe języki urzędowe Unii, w których właściwe organy wszystkich państw członkowskich będą mogły się do nich zwracać. Umożliwi to dostawcom usług wybór języka, np. do komunikacji wewnętrznej z siedzibą główną lub języka regularnie wykorzystywanego we wnioskach. Tym samym zapewniłoby to zarówno właściwym organom, jak i dostawcom usług większą spójność i pewność.

Wyznaczając kilku przedstawicieli prawnych, dostawcy usług mogą również wskazać w powiadomieniu, w jakich przypadkach należy się kontaktować z danym przedstawicielem prawnym. Wskazanie to nie wiąże organów państw członkowskich, jednak powinny je one, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, uwzględniać.

Na dostawcach usług spoczywa obowiązek upublicznienia tych informacji, np. na swojej stronie internetowej. Powinny być one również na bieżąco aktualizowane. Ponadto państwa członkowskie powinny na specjalnych stronach internetowych udostępniać odpowiednie informacje pomagające organom sądowym zidentyfikować właściwego odbiorcę.

Art. 5 – Sankcje

Jeżeli chodzi o przypadki nieprzestrzegania przez dostawców usług objętych niniejszą dyrektywą krajowych przepisów prawa przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy, każde państwo członkowskie powinno ustanowić w swoim prawie krajowym skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje, które będzie można stosować wobec dostawców usług za niewyznaczenie zgodnie z niniejszą dyrektywą przedstawiciela prawnego oraz za nieprzyznanie niezbędnych uprawnień, zasobów i warunków, takich jak zapewnienie przedstawicielowi prawnemu infrastruktury ogólnie służącej realizowaniu decyzji organów krajowych i udostępnianiu żądanych dowodów.

Z drugiej strony kary i grzywny wobec przedstawicieli prawnych za nierealizowanie indywidualnych decyzji takich jak nakazy wydawane w ramach prowadzonych postępowań właściwe są innym szczególnym instrumentom. Mowa tu np. o rozporządzeniu w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów cyfrowych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów cyfrowych w sprawach karnych lub regulacjach prawa krajowego.

Artykuł 6 Mechanizm koordynacji

Aby zapewnić spójne podejście, w dyrektywie ustanowiono mechanizm koordynacji oparty na współpracy organów centralnych wyznaczonych przez państwa członkowskie. Mechanizm

koordynacji umożliwi państwom członkowskim wymianę informacji, udzielanie sobie wsparcia i współdziałanie w ramach podejmowania czynności przymuszających, np. gdy zachodzi potrzeba ustalenia, które z państw członkowskich jest najwłaściwsze, by podjąć interwencję w danym przypadku naruszenia przepisów.

Art. 7, 8, 9 i 10

Artykuły te wprowadzają dalsze przepisy dotyczące transpozycji dyrektywy przez państwa członkowskie, jej przeglądu przez Komisję, wejścia w życie dyrektywy oraz jej adresatów. Proponowana dyrektywa wejdzie w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym. Państwa członkowskie będą miały 6 miesięcy na dokonanie transpozycji przepisów proponowanej dyrektywy do prawa krajowego. Komisja przeprowadzi ewaluację niniejszej dyrektywy zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa oraz na podstawie ust. 22 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r.¹⁵.

¹⁵ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiająca zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 53 i 62, uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁶,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Usługi sieciowe mogą być świadczone w zasadzie z każdego miejsca na świecie i nie wymagają istnienia fizycznej infrastruktury, ustanowienia struktury biznesowej lub zatrudnienia personelu ani w państwie, w którym usługi te są oferowane, ani na całym rynku wewnętrznym. W konsekwencji nałożenie i wyegzekwowanie obowiązków ustanowionych w prawie krajowym i unijnym, adresowanych do zainteresowanych dostawców usług, w szczególności obowiązku realizacji nakazu lub decyzji organu sądowego może okazać się trudne. Tak jest zwłaszcza w prawie karnym, gdzie organy państw członkowskich często mają trudności z doręczaniem, zapewnianiem przestrzegania przepisów i egzekwowaniem decyzji, szczególnie wówczas gdy dany podmiot świadczy usługi z zagranicy.
- (2) W tym kontekście państwa członkowskie podjęły wiele różnych działań, aby skuteczniej stosować i egzekwować prawo krajowe. Można tu wymienić m.in. środki skierowane do dostawców usług w celu pozyskiwania od nich dowodów cyfrowych na potrzeby postępowania karnego.
- (3) Niektóre państwa członkowskie przyjęły lub rozważają przyjęcie regulacji prawnych wprowadzających obowiązkową reprezentację prawną zagranicznych dostawców usług na swoim terytorium, jeżeli świadczą oni tam swoje usługi. Ustanawianie takich wymogów zakłóca swobodne świadczenie usług na jednolitym rynku.
- (4) Istnieje duże ryzyko, że w braku ogólnounijnego podejścia pozostałe państwa członkowskie będą próbowały eliminować niedociągnięcia związane z gromadzeniem dowodów na potrzeby postępowania karnego, ustanawiając zróżnicowane obowiązki na poziomie krajowym. Nieuchronnie utrudni to jeszcze bardziej swobodne świadczenie usług na jednolitym rynku.
- (5) Mamy więc do czynienia z sytuacją, w której brak pewności prawa niekorzystnie wpływa zarówno na dostawców usług, jak i na organy krajowe. Adresatami

¹⁶ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

odmiennych i potencjalnie sprzecznych ze sobą obowiązków są dostawcy usług mający siedzibę w różnych państwach członkowskich lub oferujący tam swoje usługi. Również w przypadkach naruszeń przepisów podmioty te poddane są różnym systemom sankcji. Istnieje ryzyko, że to zróżnicowanie procedur karnych będzie się nasilać w związku z rosnącym znaczeniem usług komunikacji i społeczeństwa informacyjnego w życiu codziennym i społecznym. Opisana powyżej sytuacja stanowi barierę dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, ale również utrudnia tworzenie i prawidłowe funkcjonowanie unijnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

- (6) Aby uniknąć takiej fragmentacji rozwiązań prawnych oraz zapewnić poddanie przedsiębiorstw działających na rynku wewnętrznym takim samym lub podobnym obowiązkom, Unia przyjęła szereg aktów prawnych w poszczególnych obszarach, takich jak np. ochrona danych osobowych¹⁷. W celu zwiększenia ochrony osób, których dane dotyczą, przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych¹⁸ przewidują obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego w Unii przez administratorów lub podmioty przetwarzające niemające jednostki organizacyjnej w Unii, które oferują towary lub usługi osobom fizycznym w Unii lub monitorują zachowania takich osób, o ile zachowanie to ma miejsce w Unii, chyba że przetwarzanie ma charakter sporadyczny, nie obejmuje – na dużą skalę – przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych, ani przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących i naruszeń prawa, i jest mało prawdopodobne, by ze względu na swój charakter, kontekst, zakres i cele powodowało ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, lub jeżeli administrator jest organem lub podmiotem publicznym.
- (7) Ustanowienie zharmonizowanych przepisów wprowadzających dla niektórych dostawców usług obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego w Unii odpowiedzialnego za odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie decyzji właściwych organów państw członkowskich wydanych w celu uzyskania dowodów na potrzeby postępowania karnego powinno doprowadzić do wyeliminowania przeszkód w swobodnym świadczeniu usług i zapobieżenia powstawaniu rozbieżności na poziomie krajowym w tym obszarze. Dostawcom usług należy zapewnić równe warunki działania. Ponadto należy stworzyć odpowiednie warunki dla efektywniejszego stosowania prawa karnego w ramach wspólnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.
- (8) Przedstawiciel prawny, o którym mowa powyżej, powinien pełnić funkcję adresata nakazów i decyzji organów krajowych oraz nakazów i decyzji wydanych na podstawie instrumentów unijnych przyjętych na mocy tytułu V, rozdział 4 Traktatu

¹⁷ [Dyrektywa 95/46/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31). [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/679](#) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1). [Dyrektywa 2002/58/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

¹⁸ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/679](#) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dotyczących gromadzenia dowodów w sprawach karnych. Chodzi tutaj m.in. zarówno o instrumenty umożliwiające bezpośrednie doręczanie dostawcom usług nakazów w sprawach transgranicznych, jak i instrumenty współpracy sądowej organów sądowych przyjęte na mocy tytułu V, rozdział 4.

- (9) Państwa członkowskie zapewniają, aby obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego został wykonany niezwłocznie, tj. od daty transpozycji określonej w art. 7 w odniesieniu do dostawców usług świadczących usługi w Unii od tej daty, lub z chwilą rozpoczęcia oferowania usług w Unii w odniesieniu do tych dostawców usług, którzy rozpoczynają oferowanie usług po dacie transpozycji.
- (10) Obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego powinien odnosić się do dostawców usług, którzy oferują usługi w Unii, tj. w jednym lub w większej liczbie państw członkowskich. Jeżeli dostawca usług ma siedzibę na terytorium danego państwa członkowskiego i oferuje usługi wyłącznie na terytorium tego państwa członkowskiego, nie powinien być objęty zakresem niniejszej dyrektywy.
- (11) Niezależnie od wyznaczenia przedstawiciela prawnego państwa członkowskie powinny zachować możliwość występowania do dostawców usług mających siedzibę na ich terytorium, zarówno w sprawach krajowych, jak i po otrzymaniu wniosku o pomoc prawną wydanego na podstawie instrumentów regulujących wzajemną pomoc prawną i wzajemne uznawanie orzeczeń w sprawach karnych.
- (12) Dostawcę usług uznaje się za oferującego usługi na terytorium Unii, jeżeli podmiot ten umożliwia osobom prawnym lub fizycznym w Unii korzystanie z jego usług. Sama tylko dostępność interfejsu internetowego (np. strony internetowej danego dostawcy usług lub strony internetowej pośrednika lub adresu poczty elektronicznej i innych danych kontaktowych) nie powinna być jednak warunkiem wystarczającym do objęcia zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy.
- (13) W celu określenia, czy dany podmiot objęty jest zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy, należy również posłużyć się kryterium ścisłego związku z Unią. Taki ścisły związek z Unią należy stwierdzić w przypadku dostawcy usług posiadającego oddział w Unii. Jeżeli dany dostawca usług nie posiada oddziału w Unii, występowanie ścisłego związku z Unią należy badać pod kątem istnienia znaczącej liczby użytkowników w jednym lub większej liczbie państw członkowskich lub kierowania działalności do jednego lub większej liczby państw członkowskich. To, czy działalność jest kierowana do jednego lub większej liczby państw członkowskich, można ustalić na podstawie wszelkich istotnych okoliczności, w tym takich czynników jak stosowanie języka lub posługiwanie się walutą danego państwa członkowskiego lub możliwość składania zamówień na towary lub usługi. Kierowanie działalności do któregoś z państw członkowskich może również wynikać z dostępności aplikacji („app”) w danym krajowym sklepie z aplikacjami, z obecności reklam na rynku lokalnym lub z posługiwania się w reklamach językiem stosowanym w tym państwie członkowskim, lub z zarządzania relacjami z klientem polegającego np. na świadczeniu usług w języku powszechnie używanym w tym państwie członkowskim. Należy przyjąć, że ścisły związek zachodzi również wówczas, gdy dostawca usług kieruje swoją działalność do jednego lub większej liczby państw członkowskich w rozumieniu art. 17 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 1215/2012 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Z drugiej strony świadczenie usługi ze względu na samo

przestrzeganie zakazu dyskryminacji określonego w rozporządzeniu (UE) 2018/302¹⁹ nie może być, wyłącznie na tej podstawie, uznane za prowadzenie działalności na terytorium danego państwa w Unii. To samo dotyczy określenia, czy dany dostawca usług oferuje usługi w którymś z państw członkowskich.

- (14) Dostawcy usług, którzy mają obowiązek wyznaczyć przedstawiciela prawnego, powinni mieć w tym celu możliwość ustanowienia istniejącego oddziału w jednym z państw członkowskich swoim przedstawicielem prawnym, niezależnie od tego, czy działa on jako osoba prawna, oddział, agencja lub siedziba główna. Powinni mieć oni również możliwość wyznaczenia więcej niż jednego przedstawiciela prawnego. Niemniej jednak nie oznacza to, że grupa przedsiębiorstw ma wyznaczyć wielu przedstawicieli prawnych, po jednym dla każdego przedsiębiorstwa wchodzącego w skład tej grupy. W stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie gromadzenia dowodów na potrzeby postępowania karnego stosuje się różne instrumenty przyjęte na podstawie tytułu V, rozdział 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W związku z tą „zmienną geometrią” we wspólnym obszarze prawa karnego konieczne jest zapewnienie, aby dyrektywa nie stwarzała dogodnych warunków do powstawania dalszych różnic lub przeszkód w świadczeniu usług na rynku wewnętrznym. Dlatego też uniemożliwia ona dostawcom usług oferującym usługi na swoim terytorium wyznaczanie przedstawicieli prawnych w państwach członkowskich, które nie uczestniczą w instrumentach prawnych w tym obszarze. Odmienne podejście zniweczyłoby skuteczne rozwiązanie istniejących problemów. W związku z powyższym, aby uniknąć ryzyka osłabienia skuteczności obowiązku wyznaczenia, o którym mowa w niniejszej dyrektywie oraz by wykorzystać synergie z innymi aktami prawnymi, w tym [z rozporządzeniem] lub konwencją o pomocy prawnej w sprawach karnych z 2000 r. w związku z ustanowieniem przedstawiciela prawnego odpowiedzialnego za odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie decyzji i nakazów wydanych w kontekście gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym, należy ustanowić wymóg wyznaczenia co najmniej jednego przedstawiciela prawnego w państwie członkowskim uczestniczącym w unijnych instrumentach prawnych w tym obszarze. Ponadto wyznaczenie przedstawiciela prawnego, które mogłoby również przyczynić się do zapewnienia zgodności z krajowymi wymogami prawnymi, wykorzystuje synergie związane z ustanowieniem jednego punktu dostępu służącego zwracaniu się do dostawców usług w celu uzyskania dowodów w postępowaniu karnym.
- (15) Dostawcy usług powinni mieć swobodę wyboru, w którym państwie członkowskim wyznaczają swojego przedstawiciela prawnego. Państwa członkowskie nie mogą ograniczać tej swobody wyboru, np. ustanawiając obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego na swoim terytorium. Dyrektywa zawiera jednak również pewne ograniczenia dotyczące swobody wyznaczania przedstawicieli prawnych. W szczególności dotyczy to obowiązku wyznaczenia przez dostawcę usług przedstawiciela prawnego w tym państwie członkowskim, w którym ma on siedzibę lub świadczy usługi, jak również obowiązku wyznaczenia przez dostawcę usług

¹⁹

[Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2018/302](#) z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce rezydowania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE (Dz.U. L 601 z 2.3.2018, s. 1.).

przedstawiciela prawnego w państwie członkowskim uczestniczącym we instrumentach współpracy sądowej przyjętych na mocy tytułu V Traktatu.

- (16) Kluczowymi z punktu widzenia gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym są dostawcy usług łączności elektronicznej i ci spośród dostawców usług społeczeństwa informacyjnego, którzy stwarzają użytkownikom warunki do interakcji. Obie te grupy powinny być zatem objęte zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy. Definicję dostawcy usług łączności elektronicznej zawiera wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej. Usługi te obejmują m.in. łączność interpersonalną jak np. usługi telefonii internetowej (VoIP), komunikatory internetowe i pocztę elektroniczną. Skategoryzowane tutaj usługi społeczeństwa informacyjnego to usługi, dla których przechowywanie danych jest komponentem definiującym. Odnosi się to głównie do sieci społecznościowych w takim stopniu, w jakim nie dają się one zakwalifikować jako usługi łączności elektronicznej, internetowych platform handlowych umożliwiających użytkownikom (takim jak konsumenci czy przedsiębiorstwa) zawieranie transakcji oraz innych usług hostingowych, w tym te realizowanych przy pomocy przetwarzania w chmurze. Usługi społeczeństwa informacyjnego, dla których przechowywanie danych nie jest komponentem definiującym i ma funkcję pomocniczą, jak np. usługi prawne, architektoniczne, inżynierskie i księgowe świadczone online na odległość, należy wykluczyć z zakresu zastosowania niniejszej dyrektywy, nawet jeżeli mogą one być uznane za usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/1535.
- (17) Dostawcy usług dla infrastruktury internetowej związanych z przydzielaniem nazw i numerów, tacy jak rejestratorzy i rejestry nazwy domeny oraz dostawcy usług ochrony danych i usług proxy lub regionalne rejestry internetowe adresów IP odgrywają szczególnie istotną rolę w identyfikowaniu złośliwych lub skradzionych stron internetowych. Przechowują oni szczególnie istotne dla śledczych dane, ponieważ dane te pozwalają na zidentyfikowanie osoby fizycznej lub innego podmiotu, który posłużył się stroną internetową w celach przestępczych lub ofiary przestępstwa w przypadku przejętej przez przestępców strony internetowej.
- (18) Przedstawiciel prawny, jako adresat decyzji i nakazów wydanych przez organy państw członkowskich, powinien mieć zapewnione warunki do ich wykonywania w imieniu dostawcy usług. Do dostawcy usług należy zastosowanie odpowiednich środków zapewniających realizację tych obowiązków, w tym dostarczenie adekwatnych zasobów i uprawnień. Brak takich środków lub niewłaściwe ich zastosowanie nie powinno uzasadniać niewykonywania decyzji lub nakazów mieszczących się w zakresie zastosowania niniejszej dyrektywy. Dotyczy to zarówno dostawcy usług, jak i wyznaczonego przez niego przedstawiciela prawnego.
- (19) Dostawcy usług powinni przekazywać państwom członkowskim, w których ich przedstawiciele prawni rezydują lub mają siedzibę, informacje identyfikujące ich przedstawicieli prawnych, ich dane kontaktowe, jak również informować o wszelkich zmianach i aktualizacjach tych danych. Powiadomienie powinno również zawierać informacje o języku lub językach, w których można zwracać się do przedstawiciela prawnego, przy czym należy wskazać przynajmniej jeden język urzędowy państwa członkowskiego, w którym przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę. W powiadomieniu można wskazać inne języki urzędowe Unii, np. język państwa, w którym dostawca usług ma swoją siedzibę. Jeżeli dostawca usług wyznaczył więcej niż jednego przedstawiciela prawnego, może również wskazać w powiadomieniu, w jakich przypadkach należy się kontaktować z danym przedstawicielem prawnym.

Wskazanie to nie wiąże organów państw członkowskich, jednak powinny je one, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, uwzględniać. Wszystkie te szczególnie istotne dla organów państw członkowskich informacje dostawcy usług obowiązani są upubliczniać, np. na swojej stronie internetowej, w sposób podobny do zasad upubliczniania ogólnych informacji określonych w art. 5 dyrektywy 2000/31/WE w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego²⁰ (dyrektywa o handlu elektronicznym). W odniesieniu do tych dostawców usług objętych zakresem zastosowania dyrektywy o handlu elektronicznym art. 3 ust. 3 nie zastępuje, lecz uzupełnia te wymogi. Ponadto państwa członkowskie powinny również upubliczniać na specjalnej stronie internetowej europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość” istotne informacje o swoich regulacjach, aby ułatwić koordynację pomiędzy państwami członkowskimi i korzystanie przez organy innych państw członkowskich z obecności przedstawicieli prawnych.

- (20) Naruszenie obowiązków wyznaczenia przedstawiciela prawnego, powiadomienia o jego wyznaczeniu i upublicznienia informacji z tym związanych powinno podlegać skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom. Sankcje w żadnym razie nie powinny polegać na wprowadzeniu stałego lub czasowego zakazu świadczenia usług. Państwa członkowskie powinny koordynować swoje działania przymuszające w odniesieniu do dostawców usług oferujących usługi w kilku państwach członkowskich. Aby zapewnić spójne i proporcjonalne podejście, ustanawia się mechanizm koordynacji. Komisja jest gotowa, by w razie potrzeby ułatwiać taką koordynację, lecz wymaga to przekazywania jej informacji o przypadkach naruszeń przepisów prawa. Niniejsza dyrektywa nie reguluje uzgodnień pomiędzy dostawcami usług a przedstawicielami prawnymi dotyczących przenoszenia skutków finansowych sankcji, które zostały na nich nałożone.
- (21) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień organów śledczych w postępowaniach cywilnych i administracyjnych, w tym w postępowaniach, które mogą prowadzić do nałożenia sankcji.
- (22) Aby zapewnić spójne stosowanie niniejszej dyrektywy, należy ustanowić dodatkowe mechanizmy koordynacji pomiędzy państwami członkowskimi. W tym celu państwa członkowskie powinny wyznaczyć swoje organy centralne, które mogą udzielać organom centralnym innych państw członkowskich informacji oraz wsparcia w stosowaniu niniejszej dyrektywy, w szczególności w stosowaniu działań przymuszających podejmowanych na podstawie tej dyrektywy. Mechanizm koordynacji, o którym mowa, powinien zapewnić, aby zainteresowane państwa członkowskie były informowane o zamiarze podjęcia działań przymuszających przez dane państwo członkowskie. Ponadto państwa członkowskie powinny zapewnić, aby organy centralne udzielały sobie nawzajem w takich sytuacjach wsparcia oraz współdziałały ze sobą w przypadkach, gdy okaże się to niezbędne. Współpraca organów centralnych w zakresie podejmowania działań przymuszających może obejmować koordynowanie takich działań pomiędzy właściwymi organami w różnych państwach członkowskich. W przypadkach gdy okaże się to niezbędne, organy centralne koordynujące działania przymuszające współpracują z Komisją. Ustanowienie mechanizmu koordynacji pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień

²⁰

[Dyrektywa 2000/31/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

poszczególnych państw członkowskich do nakładania sankcji na dostawców usług, którzy nie realizują swoich obowiązków wynikających z dyrektywy. Wyznaczenie i opublikowanie informacji o organach centralnych ułatwi dostawcom usług powiadomienie o wyznaczeniu i danych kontaktowych przedstawiciela prawnego tego państwa członkowskiego, w którym dany przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę.

- (23) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie wyeliminowanie przeszkód w swobodnym świadczeniu usług w kontekście gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez poszczególne państwa członkowskie, natomiast ze względu na ponadgraniczny charakter takich usług możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjmować środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tych celów.
- (24) Zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady²¹ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu ... r.²²,
- (25) Komisja powinna dokonać oceny niniejszej dyrektywy na podstawie pięciu kryteriów, tj. efektywności, skuteczności, adekwatności, spójności i unijnej wartości dodanej. Ocena ta powinna stanowić podstawę ocen skutków kolejnych ewentualnych środków. Oceny dyrektywy należy dokonać w okresie 5 lat po jej wejściu w życie, aby możliwe było zgromadzenie wystarczających danych o jej praktycznym wdrożeniu. Informacje te powinny być zbierane regularnie na potrzeby oceny niniejszej dyrektywy.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy regulujące przedstawicielstwo prawne niektórych dostawców usług w Unii w sprawach dotyczących odbierania, przestrzegania lub wykonywania decyzji i nakazów wydawanych przez właściwe organy państw członkowskich w celu gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym.
2. Dla celów określonych w ust. 1 państwa członkowskie nie mogą nakładać na dostawców usług objętych zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy dodatkowych obowiązków ponad te wynikające z niniejszej dyrektywy.
3. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień przyznanych organom krajowym zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym w zakresie występowania do dostawców mających siedzibę na ich terytorium w celu określonym w ust. 1.
4. Niniejszą dyrektywę stosuje się do dostawców usług, o których mowa w art. 2 ust. 2, oferujących swoje usługi na terytorium Unii. Dyrektywy tej nie stosuje się do tych

²¹ [Rozporządzenie \(WE\) nr 45/2001](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

²² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

dostawców usług mających siedzibę na terytorium jednego państwa członkowskiego i oferujących usługi wyłącznie na jego terytorium.

Artykuł 2 *Definicje*

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „przedstawiciel prawny” oznacza osobę prawną lub fizyczną wyznaczoną przez dostawcę usług na piśmie do celów określonych w art. 1 ust. 1, 3 ust. 1, 3 ust. 2 oraz 3 ust. 3.
- 2) „dostawca usług” oznacza każdą osobę fizyczną lub osobę prawną świadczącą usługi w jednej lub większej liczbie następujących kategorii usług:
 - a) usługa łączności elektronicznej w rozumieniu art. 2 ust. 4 [dyrektywy ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej];
 - b) usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady,²³ dla których przechowywanie danych jest komponentem definiującym świadczonej usługi, w tym sieci społecznościowe, internetowe platformy handlowe umożliwiające użytkownikom zawieranie transakcji oraz inne usługi hostingowe;
 - c) usługi nadawania domen internetowych i numerów IP, takie jak usługi nadawania adresów IP, rejestry i rejestratory nazwy domeny oraz powiązane usługi ochrony danych i usługi proxy;
- 3) „oferowanie usług w państwie członkowskim” oznacza:
 - a) umożliwianie osobom fizycznym lub osobom prawnym w danym państwie członkowskim korzystanie z usług, o których mowa w ust. 2; oraz
 - b) funkcjonowanie w ścisłym związku z państwem członkowskim, o którym mowa w lit. a);
- 4) „oddział” oznacza faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej przez czas nieokreślony za pomocą stabilnej infrastruktury, skąd w ramach działalności gospodarczej świadczy się usługi lub za pomocą stabilnej infrastruktury, skąd zarządza się tą działalnością;
- 5) „grupa” oznacza grupę w rozumieniu art. 3 ust. 15 dyrektywy (UE) 2015/849 Parlamentu Europejskiego i Rady²⁴.

²³ [Dyrektywa \(UE\) 2015/1535](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

²⁴ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2015/849](#) z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

Artykuł 3 *Przedstawiciel prawny*

1. Państwa członkowskie, w których dostawca usług na terytorium Unii ma siedzibę, zapewniają, aby wyznaczył on co najmniej jednego przedstawiciela prawnego w Unii odpowiedzialnego za odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie decyzji i nakazów właściwych organów państw członkowskich wydanych w celu uzyskania dowodów na potrzeby postępowania karnego. Przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę w jednym z państw członkowskich, w których siedzibę ma lub oferuje usługi dostawca usług, który go wyznaczył.
2. Jeżeli dostawca usług nie ma siedziby na terytorium Unii, państwa członkowskie zapewniają, aby taki dostawca usług oferujący usługi na ich terytorium wyznaczył co najmniej jednego przedstawiciela prawnego w Unii odpowiedzialnego za odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie decyzji i nakazów właściwych organów państw członkowskich wydanych w celu uzyskania dowodów na potrzeby postępowania karnego. Przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę w jednym z państw członkowskich, w których dostawca usług oferuje swoje usługi.
3. Jeżeli chodzi o odbieranie, przestrzeganie i wykonywanie decyzji i nakazów właściwych organów państw członkowskich wydanych na podstawie instrumentów prawnych przyjętych na mocy tytułu V, rozdział 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w kontekście gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym, państwa członkowskie uczestniczące w tych instrumentach prawnych zapewniają, aby dostawcy usług oferujący usługi na ich terytorium wyznaczyli co najmniej jednego przedstawiciela prawnego w jednym z nich. Przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę w jednym z państw członkowskich, w których dostawca usług oferuje swoje usługi.
4. Dostawcy usług mają swobodę wyznaczenia dodatkowych przedstawicieli prawnych, rezydujących lub mających siedzibę w innych państwach członkowskich, w tym również w tych, w których dostawcy usług oferują swoje usługi. Dostawcy usług wchodzący w skład grupy są uprawnieni do wspólnego wyznaczenia jednego przedstawiciela prawnego.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby decyzje i nakazy wydane przez ich właściwe organy do celów gromadzenia dowodów w postępowaniu karnym adresowane były do przedstawicieli prawnych wyznaczonych w tym celu przez dostawców usług. Przedstawiciele ci są umocowani do odbierania, przestrzegania i wykonywania tych decyzji i nakazów w imieniu zainteresowanych dostawców usług.
6. W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby przedstawiciele prawni rezydujący lub mający siedzibę na ich terytorium współdziałali z właściwymi organami w celu realizacji tych decyzji i nakazów, zgodnie z odpowiednimi regulacjami prawnymi.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy usług mający siedzibę lub oferujący usługi na ich terytorium przyznali swoim przedstawicielom prawnym niezbędne uprawnienia i zasoby do realizacji tych decyzji i nakazów.
8. Bez uszczerbku dla odpowiedzialności dostawców usług i środków prawnych, które mogą być wobec nich stosowane państwa członkowskie zapewniają, aby wyznaczeni przedstawiciele prawni mogli być pociągani do odpowiedzialności za niewykonywanie obowiązków wynikających z odpowiednich regulacji prawnych w związku z otrzymanymi decyzjami i nakazami. W szczególności brak właściwych

procedur wewnętrznych pomiędzy dostawcą usług a przedstawicielem prawnym nie powinien stanowić uzasadnienia dla niewykonywania nałożonych obowiązków.

9. Państwa członkowskie zapewniają, aby obowiązek wyznaczenia przedstawiciela prawnego podlegał wykonaniu od daty transpozycji określonej w art. 7 w odniesieniu do dostawców usług świadczących usługi w Unii od tej daty, lub z chwilą rozpoczęcia oferowania usług w Unii w odniesieniu do tych dostawców usług, którzy rozpoczną oferowanie usług po dacie transpozycji dyrektywy.

Artykuł 4

Powiadomienia i języki

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby po wyznaczeniu swojego przedstawiciela prawnego zgodnie z art. 3 ust. 1, 2 i 3, każdy dostawca usług mający siedzibę lub oferujący usługi na ich terytorium powiadomił na piśmie organ centralny państwa członkowskiego, w którym jego przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę, o jego wyznaczeniu i przekazał dane kontaktowe tego przedstawiciela prawnego, jak również informował o wszelkich dotyczących go zmianach.
2. Powiadomienie określa język urzędowy lub języki urzędowe Unii, o których mowa w rozporządzeniu 1/58. W językach tych można zwracać się do przedstawiciela prawnego. W powiadomieniu należy wskazać przynajmniej jeden z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym przedstawiciel prawny rezyduje lub ma siedzibę.
3. Jeżeli dostawca usług wyznaczył kilku przedstawicieli prawnych, w powiadomieniu należy określić język urzędowy lub języki urzędowe Unii lub państw członkowskich dla każdego z nich lub wskazać, w jakich przypadkach należy się zwracać do danego przedstawiciela prawnego. W należycie uzasadnionych przypadkach organy państw członkowskich mogą tych wskazań nie uwzględniać.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawca usług opublikował informacje, które im przekazał zgodnie z niniejszym artykułem. Państwa członkowskie publikują te informacje na specjalnej stronie internetowej europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość”.

Artykuł 5

Sankcje

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy wprowadzające sankcje stosowane w razie naruszenia krajowych przepisów przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i stosują wszelkie niezbędne środki, aby zapewnić ich wdrożenie. Wprowadzone sankcje są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
2. Do dnia określonego w art. 7. państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i środkach oraz niezwłocznie powiadamiają o wszelkich kolejnych zmianach mających do nich zastosowanie. Państwa członkowskie corocznie przekazują Komisji informacje o dostawcach usług, którzy dopuścili się naruszeń przepisów oraz o odpowiednich działaniach przymuszających wobec nich podjętych.

Artykuł 6

Mechanizm koordynacji

1. Państwa członkowskie wyznaczają organ centralny, a jeżeli tak przewiduje się w ich systemach prawnych, więcej niż jeden organ centralny, aby zapewnić stosowanie niniejszej dyrektywy w sposób spójny i proporcjonalny.
2. Państwa członkowskie informują Komisję o wyznaczonych przez nich organach centralnych, o których mowa w ust. 1. Komisja przekazuje państwom członkowskim listę wyznaczonych organów centralnych. Komisja opublikuje również listę wyznaczonych organów centralnych, aby ułatwić dostawcom usług powiadamianie państw członkowskich o siedzibie lub miejscu rezydowania ich przedstawicieli prawnych.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy centralne w sposób spójny i proporcjonalny udzielały sobie nawzajem niezbędnych informacji i wsparcia w stosowaniu niniejszej dyrektywy. To udzielanie informacji i wsparcia w szczególności obejmuje podejmowanie działań przymuszających.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy centralne współpracowały ze sobą i w razie potrzeby z Komisją w celu zapewnienia spójnego i proporcjonalnego stosowania niniejszej dyrektywy. Współdziałanie to w szczególności obejmuje podejmowanie działań przymuszających.

Artykuł 7

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia następującego 6 miesięcy po jej wejściu w życie. Niezwłocznie informują one o tym Komisję.
2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.
3. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 8

Ocena

Najpóźniej w ciągu [5 lat od daty stosowania niniejszej dyrektywy] Komisja przeprowadza ocenę niniejszej dyrektywy oraz przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące jej stosowania, w tym ocenę potrzeby rozszerzenia jej zakresu. W odpowiednich przypadkach do sprawozdania dołącza się propozycje zmian w niniejszej dyrektywie. Ocenę tę przeprowadza się zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.

Artykuł 9
Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 10
Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący